

IȘTVAN IȘT HUZJAN

INTERVIU DE: TEVŽ LOGAR

TEVŽ LOGAR: Iștvan, ai studiat la Academia de Arte din Veneția, după care la Academia Rijks din Amsterdam. Apoi ai continuat acest studiu 'orizontal' într-un sens fizic, geografic, ai călătorit prin diferite orașe, unde ai și lucrat. Aceste călătorii au avut însă și o componentă 'verticală', te-au ajutat să mergi în profunzime pe plan profesional, crescând ca artist. Pentru că trăim într-o perioadă în care nomadismul în arta contemporană se face foarte puternic simțit, unii ar putea spune că tu doar urmezi tendințele momentului, dar eu cred că ceea ce faci are rădăcini mult mai profunde. Poți să imi spui mai multe despre cum te-au influențat aceste experiențe și despre dorința ta de a face aceste călătorii orizontale și verticale?

IȘTVAN IȘT HUZJAN: Ideea din spatele călătoriilor mele constă în adunarea și distribuirea de informații și cunoaștere, prin urmare aceste călătorii așa numite orizontale și verticale sunt unul și același lucru. Mă bucur că ți-ai început întrebarea prin a menționa că am studiat în străinătate. Fie că te muți în altă casă decât cea parintească, la periferia unui oraș sau în cazul meu în altă țară, consider că fiecare tânăr trece printr-un proces de schimbare, de dezvoltare, ca o odisee personală. Așa cum un copac se înalță începând de la o sămânță iar creșterea îi este influențată de mediul înconjurător, așa cum rădăcinile și crengile cresc și se deplasează orizontal. Pentru mine acest proces este similar cu demersul de a cunoaște. În funcție de sistemul ideologic dar și familial(arbore genealogic) în care ne poziționăm, ne definim ca ființe umane. Crearea unor legături de familie este cunoașterea esențială pe care o acumulăm și toate acțiunile sau călătoriile viitoare sunt o recreare sau o reacție la acest lucru. În lucrările mele, noțiunea de călătorie este legată de aceste experiențe umane arhetipale: copilăria, creșterea, separarea și frica de moarte. În vara lui 2013 m-am decis să calc pe urmele tatălui meu și am parcurs traseul făcut de el în 1984, pornind din Ljubljana, Slovenia și ajungând la Rijeka, Croația, pe o distanță de aproximativ 100km. Am căutat urmele călătoriei tatălui meu în punctul intermediar de la mijlocul drumului, unde se țin notele și mesajele lăsate de către călători, pentru ca și tatăl meu este artist și voiam să compar urmele noastre. În 1984 el a făcut acest traseu în Iugoslavia, iar eu l-am făcut în Slovenia, am traversat granița Schengen în ziua în care Croația a intrat în Uniunea Europeană. Cele două țări au dizolvat granița după 22 de ani de separare și au decis să facă din nou parte dintr-o formațiune geopolitică mai mare. M-am gândit că relația dintre tată și fiu poate să-mi spună ceva despre raportul dintre cetățean și țară, sau dintre o țară periferică și centrul puterii.

TL: Observ multe elemente personale în proiectele tale. Se poate spune că este o narațiune a vieții tale, despre familie, parteneri, amintiri, dar una în care și alții se pot regăsi. Privești această abordare, lipsită de inhibiții și intimă, ca pe un gest romantic, social sau politic?

IIH: Pentru mine doar așa poți să descoperi adevărul. Nu văd o altă opțiune, pentru mine este o necesitate. Abordarea intimă pe care o am, nu poate fi definită ca un singur gest, romantic sau social sau politic, pentru că este un fel de 'tot', care poate fi o lectură a unui manifest romantic. Dacă ar fi să îi povestesc cuiva din California despre Vestul Sălbatic, așa începe prin a recita romanele de Karl May pe care mi le citea tatăl meu în copilărie. Întotdeauna mi s-a părut fascinant cum cineva care nu a experimentat niciodată aceste lucruri, pe care le-a scris fiind în închisoare, putea să mă facă să văd cu atâta claritate acele evenimente din Sierra Nevada a secolului 19. Deși povestea mea ar conține probabil imagini ale unui revolver aurit de jucărie, Clint Eastwood și zei germanici,

povestea mea ar fi despre cum noi putem interpreta istoria și tot din jurul ei prin intermediul celor care în ochii noștri dețin cunoașterea. Acesta ar fi adevăratul meu interes.

TL: Ai reușit prin proiectele tale să construiești legături puternice cu avangarda. De ce? Vezi aceste practici istorice ca un punct de referință, ca ceva ce trebuie luat în considerare pentru a înțelege mai bine arta contemporană?

IIH: Acest interes, pentru avangardă și pentru neoavangardă, este în strânsă legătură cu relația dintre viață și artă. Cum viața de zi cu zi influențează arta, și cum arta la rândul ei ne poate influența viața și cum aceste procese chestionează practicile artistice existente și sistemele în care trăim. Lucrările mele sunt puternic inspirate din curentul avangardist. Pot spune că arta mea poate fi înțeleasă prin prisma tradițiilor care se găsesc în istoria artei.

TL: Lucrezi cu mai multe medii, performance, obiect, carte, sculptură, pictură, fotografie, faci asta din cauză că aceste medii îți oferă versatilitate în raport cu baza conceptuală sau ai alt motiv? Cum privești aceste medii?

IIH: La început mă vedeam ca un pictor dar am descoperit, destul de devreme, din timpul studiilor ca nu mă pot rezuma la asta. « Motivul » a devenit mult mai important pentru mine decât « metoda ». Mă interesează mai mult limbajul artei și abordările conceptuale. Nu văd nicio diferență între medii. Nu există decât Arta.

TL: Performace-ul OD TU DO TU, în care măsori în picioarele goale distanța dintre două elemente arhitecturale aleatorii, arată raportul tău cu spațiul, la nivel material. Sub aspect formal am putea face referire la sculptura minimalistă din anii 60-70, mai exact la explorarea relației dintre obiect și spațiu. Dar întotdeauna am crezut că acest act de a măsura se petrece la un nivel imaterial și trece dincolo de cadrul fizic al pereților. Cum ai măsurat spațiul pentru proiectul de la EASTWARDS PROSPECTUS?

IIH: Proiectul pe care îl prezint la E.P. se referă la sentimentul de separare și reprezintă un colaj al mai multor lucrări precedente. OD TU DO TU face parte din aceste lucrări. Are ca inspirație o călătorie de-a mea în Eurasia, unde am folosit doar mijloace de transport public terestru. Călătoria a început în Seoul, Coreea de Sud și s-a oprit în Haarlem, Olanda, mi-a luat aproximativ o lună. Transpun această călătorie prin măsurătorile pe calele fac și în alte expoziții. Exact ca într-un atelier de artist, văd călătoriile mele ca un spațiu gol, prins între plecare și sosire, prins într-un moment de separare. Un spațiu unde orice este posibil, unde se poate crea o nouă imagine.

La E.P. voi expune la subsolul galeriei. Văd acest spațiu ca partea de subconștient a clădirii și a galeriei. Mi-a amintit de metrou, unde se desfășoară majoritatea călătoriilor într-un oraș, spațiu care deși influențează foarte mult stilul de viață al unui oraș, nu este vizibil din exterior. De aceea am decis să schițez mișcările mele în galerie bazându-mă pe o schemă a metroului din București. Am făcut 4 'drumuri' în subsol, ele corespund cu cele 4 linii de metrou. Drumurile sunt din beton, iar la începutul și sfârșitul fiecăruia vocea unei femei anunță 'următoarea stație'. « Următoarea stație, Berceni? Cu peronul pe partea dreaptă. »

TL: Sistemul de metrou poate avea mai multe semnificații simbolice. Care e principala semnificație în cadrul acestei expoziții?

IIH: Metroul este un sistem pe care îl folosim pentru a ajunge dintr-un punct în altul, în cel mai scurt timp posibil. Nu putem să influențăm acest sistem deloc. Dacă cumva greșești trenul, și mergi într-o direcție greșită, îți poate lua foarte mult timp să îți redresezi cursul.

Odată ce ai intrat în tren mergi într-o singură direcție și ești complet izolat de exterior. Aceste aspecte mă fac să mă gândesc la subconștientul nostru. Iar acest gând este intensificat de acea voce din metrou care ne spune unde mergem. Ca și cum alter-ego-ul nostru e direct conectat cu subconștientul iar ego-ul poate face foarte puțin în privința asta.

TL: Observ că în lucrările tale, spațiul nu e niciodată doar atât, un simplu spațiu. Ai lucrat cu diferite spații: într-un « white cube », în natură, în tren, pe stradă, în spații publice sau private... Cum te descurci cu asta?

IIH: Așa e, spațiul pentru mine înseamnă mai mult. Din perspectiva mea, fiecare spațiu nou este privit prin prisma experienței pe care am avut-o în alt spațiu. Ca un compartiment de bagaje într-un autocar, care poate fi văzut ca un uter. De altfel, și într-un astfel de spațiu am organizat un show. Să expui artă în medii diferite e una din cele mai misterioase aspecte din procesul de creație în artă.

TL: În general în lucrările tale conceptul influențează spațiul sau invers?

IIH: Pot spune că de cele mai multe ori ele se influențează reciproc, și imi place să cred că spațiul creat reprezintă altceva pentru fiecare persoană care îl privește. Nu doar că ne regăsim într-o lucrare de artă, în loc de un simplu spațiu expozițional, dar și retrăim experiențe de mult uitate cu ajutorul ei.

TL: Mai e vreun alt element pe care vrei să-l subliniezi cu privire la lucrarea din București?

IIH: Un element de surpriză.

TL: Îți mulțumesc foarte mult și îți urez succes în toate proiectele tale!

IIH: Plăcerea a fost de partea mea.